

POLEN

Een stukje van de puzzel

Drie jaar na het neerstorten van het vliegtuig met daarin de Poolse president Lech Kaczynski, is het land nog steeds ernstig verdeeld over de oorzaak

Michiel van Blommestein
in Lodz (Polen)

Zelfs Poolse basisschoolkinderen worden niet meer ontzien in het heftige debat over de vliegramp bij Smolensk in 2010, waarbij de toenmalige president Lech Kaczynski om het leven kwam. Een producent van educatief speelgoed blijkt op een legpuzzel van Europa, met aandacht voor historische gebeurtenissen, te hebben gezet dat de ramp 'waarschijnlijk' het resultaat was van een aanslag.

Kinderen van 6 jaar en ouder kunnen met de zogeheten Legpuzzel Europa dit werelddeel in elkaar zetten. En passant leren zij op welke locatie belangrijke gebeurtenissen plaatsvonden. Zoals de Conferentie van Jalta op de Krim in 1945, allerlei voor Polen belangrijke veldslagen, en de moord op officieren tijdens de Tweede Wereldoorlog. En dus ook dat bij de Russische stad Smolensk president Kaczynski

Recht en Rechtvaardigheid houdt vol dat er sprake is van een aanslag

'waarschijnlijk door een aanslag' is omgekomen. Op de doos staat dat het speelgoed wordt aangeraden door leraren aardrijkskunde en geschiedenis.

De puzzel is al op de markt

sinds 2011, maar pas vorige maand trok een moeder bij de Poolse omroep TVP aan de bel. Van het educatieve spel zijn naar schatting 3.500 exemplaren verkocht, voor omgerekend 11 euro

per stuk. In een vorige versie stond nog dat Kaczynski is omgekomen bij een ramp waarvan de oorzaak 'onopgehelderd' is.

Recht en Rechtvaardigheid, de nationalistische en sociaal-conservatieve partij die is opgericht door Lech Kaczynski en nu wordt geleid door zijn tweelingbroer Jaroslaw, blijft volhouden dat het vliegtuig is neergestort na twee explosies. De beweringen van de partij, in de peilingen gesteund door ongeveer 30 procent van de kiezers, gaan ver. Zo verkondigde een woordvoerder van Recht en Rechtvaardigheid op 10 april, de herdenkingsdag van de ramp, dat er wél overlevenden waren, maar dat zij zijn afgevoerd door ambulances en sindsdien zijn verdwenen.

Ouders, docenten en politici hebben intussen scherpe kritiek op de puzzel. Rodzic po Ludzku, een organisatie die zich richt op moeders van kleine kinderen, klaagt over de gebrekkige kwaliteitscontrole van educatief speelgoed in Polen.

Ondanks alle kritiek blijft eigenaar Tomasz Malek van Edu Mal, dat de puzzels maakt, pal achter zijn product staan, zich beroepend op door Kaczynski aangedragen experts. 'Ik baseer me op geleerden, niet op propagandisten,' luidt zijn verklaring tegenover een Poolse krant. ■

VIETNAM

Ongewisse dood

Vietnamese twijfel over beste executiemethode zadelt Europese Unie op met moreel dilemma

Laurens Bluekens

Het Vietnamese parlement besloot in 2010 de doodstraf niet meer te laten uitvoeren door een vuurpeloton, maar door beulen met een injectiespuit. Dat is goedkoper, maar zou ook humaner zijn. Zo'n injectie doet minder pijn, het lichaam blijft intact en voor de beulen is de psychologische impact kleiner.

De nieuwe methode is nooit in gebruik genomen, want de Europese Commissie besloot de

export van het verdovingsmiddel natriumthiopental aan banden te leggen. Dat bleek te worden gebruikt als bestanddeel van de dodelijke injectie, onder meer in Amerika. De strengere EU-regels troffen ook Vietnam, dat het middel van Europese bedrijven wilde kopen. De dodencellen in het land raken overvol.

Vietnam wil het gif nu zelf maken. Dat is niet zonder gevaar, bijvoorbeeld als de substantie niet goed werkt. Parlementariërs in Hanoi opperen daarom het

Vietnam dreigt terug te stappen naar het minder humane vuurpeloton

vuurpeloton in ere te herstellen. De Europese maatregel kan dus een terugkeer betekenen naar de oude, volgens Vietnamezen minder humane executiemethode.

De Europese Commissie laat via een woordvoerder weten de

exportbeperking van het middel natriumthiopental niet te versoepelen. Volgens Amnesty International is dat, samen met Europa's rechtlijnige anti-doodstrafbeleid, de 'juiste instelling'. Ongeacht de consequentie. ■

Foto's: Rafael Guiz/EPH/ANP; Richard Vogel/AP